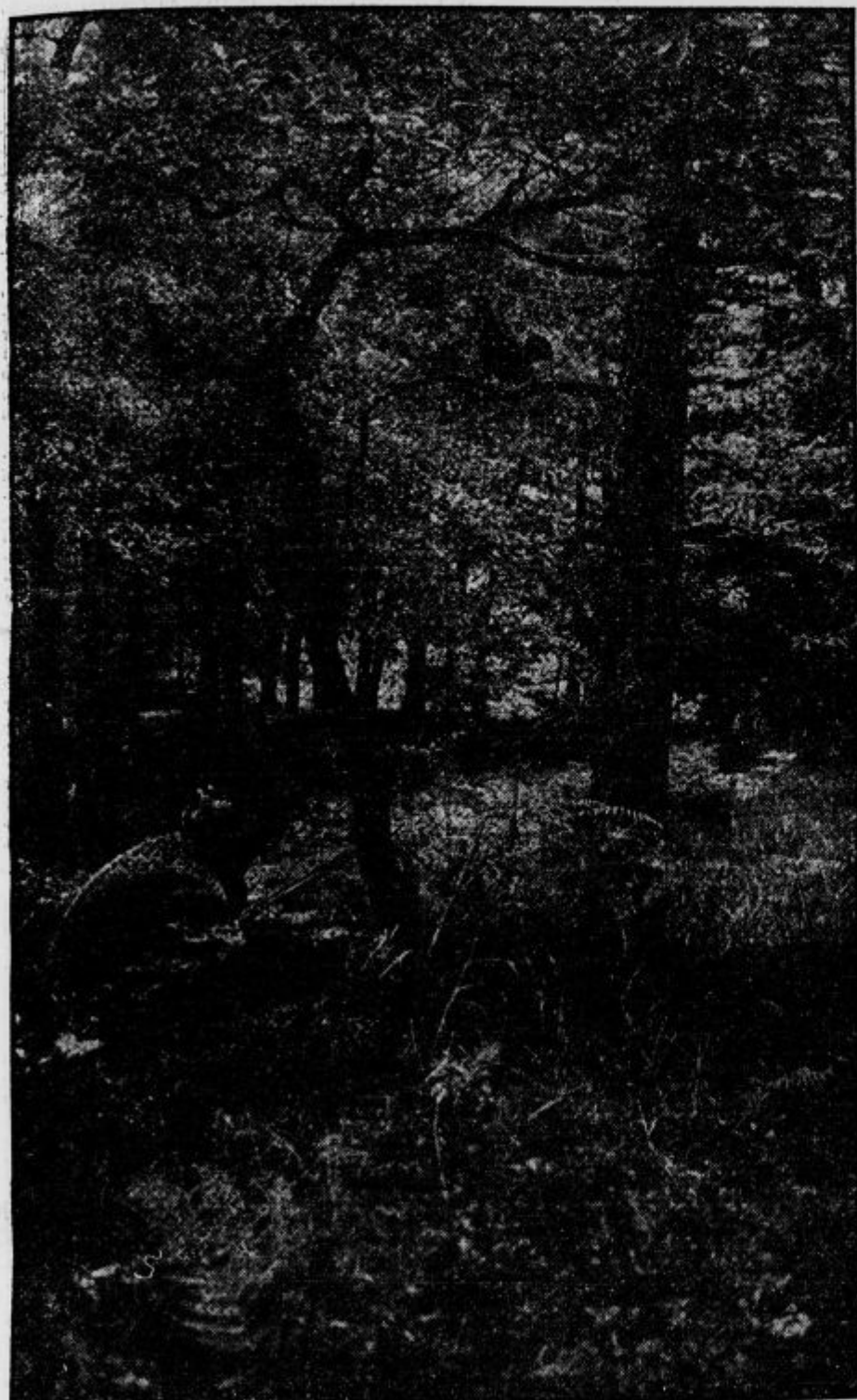

Domoljub

V Ljubljani 5. majnika 1943-XXI

56. Štev. 18

Na divjega petelina

— Ko kuješ svoj značaj —

Prazni opravki

Čeprav je čas tako dragocen kakor zlato in pa še mnogo bolj, vendar ga marsikdo tako vnemarno zapravlja. So, ki sicer ves dan kaj brkljajo, zraven pa vendarle lenobo pasejo. Drugi, ki tudi ves dan resno delajo, pa so vseeno dan zapravili, ker nič resnično dobrega niso napravili. Naštejmo tri vrste takih zapravljivcev:

O rimskem cesarju Domicijanu, znanem preganjalcu kristjanov, pripovedujejo, da se je večkrat zaprl v svoje sobe, kjer ga nihče ni smel motiti. Zdelo se je, da mož vneto opravlja kako državniške opravke, v resnici pa se je zabaval tako, da je muhe lovil in jih na bučike nabadal. To je bil cesarski lenuh! Marsikdo ga še dandanes posnema, ko sicer ne lovi muh, pač pa ves dan teka in brklja, govoriči in ljudi opravlja, svoje poklicno delo pa zanemarija. Ves dan se marsikdo takole igračka, ko pa večer napoči, se šele loti svojega dela. Že stari rimski modrijan Seneka je pisal svojemu prijatelju Luciliju: Marsikdo večji del svojega življenja z brezdeljem zapravlja, drugi pa ga zapravlja tako, da dela kaj drugega, kakor pa bi moral delati.

So tudi ljudje, ki delajo brez potrebne resnosti. To so metulji, ki letajo od cveta do cveta, pa nikakor niso čebelice, ki med bero. Marsikak narod ima večjo mero takih delavnih stopačev, ki jim prebujna domišljija ubija delavnost. Naš narod mora biti narod resnih, delavnih ljudi. Še bolj kakor v preteklosti in sedanjosti nam bodo delovni ljudje potrebni v prihodnosti. Treba nam bo ljudi, ki bodo res delali, ne pa s praznimi marjami čas ubijali, kakor se včasih po mestih tako rado dogaja. Ta mestna bolezen, ki jo je velik slovenski mož v preteklosti imenoval »kavarniško nerganje«, je zadnja leta zašla tudi na naše dotlej zdravo podeželje. Takemu lenuhu nobena stvar ni prav narejena, če jo kdo drugi naredi, sam pa je prelen, da bi se česa lotil. Hudičevo orodje poleg laži je tudi lenoba, ki sam satan s njeno pomočjo zbira svojo armado lenih tepcev, in lahkomišelnežev, kateri verjamejo, da jim poslej ne bo treba nič delati, ampak samo uživati. Take trote bo satanov vojskovodja nazadnje sam »likvidiral«, ko jih za zapeljevanje poštenih ljudi ne bo več potreboval.

V tretjo vrsto pa spadajo tisti ljudje, ki res ves božji dan garajo, trdo delajo, ampak zgolj za denar, zlato in moč. To je amerikanizem. V Ameriki vsak milijarder ves dan od jutra do večera hudo gara — ima pa pred očmi zgolj zlati dobiček. Značaj, poštenost, čast — vse to ni za nje važno, ampak zgolj dolar, denar, zlato. Zato v Ameriki o tem ali onem milijarderju vele: »Ta in ta je toliko tisoč dolarjev vreden.« Ti ljudje, ki v sredi svojega bogastva tako garajo, se venomer boje za svoje življenje in za svoj denar. O rajnem starem Rockefellerju pripovedujejo, da se je kakor otrok začel smejeti, če je zvedel, da je koga posebno dobro nabrisal. Tudi ti ljudje zapravljajo čas, ker kakor velikani grade babilonski stolp, ki pa nikdar ne segel v nebo. Naš Zveličar je obsodil ta Mamonov duh, prepovedal nam je služiti Mamonu, dasi nam ni prepovedal porabljati Mamona za svoje življenje in v blagor svojim bližnjim.

Takale je modrost življenja, ki nas jo je učil Gospod: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi.« In v tem duhu je doslej delal tudi poštenu slovenski narod, držeč se pregovora: »Moli in delaj!«

Slovesnost ob drugi obletnici Ljubljanske pokrajine

Dne 3. maja je Ljubljanska pokrajina slovesno slavila drugo obletnico svoje ustanovitve. Pri tej priliki so se v Ljubljani zbrali župani, občinski komisarji, zastopniki krajevnih oblasti, sindikatori, gospodarstva in kulture, kakor tudi številni zastopniki slovenskega prebivalstva. Vsem tem navzočim je Visoki komisar Ekscelencija Gracoli v krasno okrašenih dvorani podal izjerno in obširno poročilo, kaj je fašistična Italija v teh dveh letih slovenskemu prebivalstvu naklonila.

Nagovor Visokega komisaria

V uvodu je Ekscelencija Visoki komisar najprej spregovoril tebe tehtne besede:

Ob drugi obletnici objave kr. dekreta o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine, ki je prinesla slovenskemu prebivalstvu možnost širokega življenjskega razmaha ter plodnostno bodočnost, spoštujem pri tem njegovo kulturo, jezik, navade in običaje ter ob izpolnjevanju razvoja gospodarske delavnosti le dežele, sem želel zopet zbrati, ob prisotnosti najvišjih vojaških in političnih zastopnikov; oblasti, rodje in zastopnike vseh ustvarjalnih slojev pokrajine, da podam pregleden in vendar natančen obračun o vsem, kar se je izšlo, ter da določim, kar je izvršilo v bodočnosti.

Predsesem Vas vabim, da naslednje najedanejši in najbolj goreči pozdrav Nj. Vel. Kralju in Cesarju ter Duceju (navdušeno vzklikanje in dolgotrajno odobravanje) ter da se spoštljivo spomnite padlih članov oborožene sile, fašistične stranke ter prostoročnih protikomunističnih oddelkov, ki so se junsko žrtvovali pri obrambi civilizacije proti boljševizmu barbarstvu, ter duhovnikov, županov, uradnikov in namestencev državnih in občinskih uprav, moč, žena in otrok, ki so jih doslej že na stotine pobili tako imenovani »osvoboditelji slovenskega naroda«, s krutostjo, ki popolnoma odgovarja sorjetskemu običaju. (Spomin žrtv so vsi pozvali stoji.)

Imena teh nedolžnih žrtv, ki so se pregrešile samo s tem, da so ljubile svojo rodbino in svojo semijo, ter da so jo hotele obvarovati pred nekoristnim, blaznim in nepopravljivim uničenjem, ki ga je mogla in more zamisliti le prenapeta in zločinska blaznost, bo slovenski narod vklesal v cerkvah in po trgih vsake tudi še tako male vasi, da bo ostala tudi za bodoče generacije neizbrisen spomin in veten dokaz, kaj je značila »komunistična civilizacija« na slovenski zemlji.

Vam, Ekscelencija Gambara, visoki in hrabri poveljnik slavni Oboroženih sil, ki so razmeščene v italijanski Sloveniji kot tarpa posadka dežele za pravično varstvo prebivalstva, naj gre krepak in občudujoč pozdrav vseh Italijanov, ki imajo visoko last in ponos, da služijo tu, s vojaškim srcem, fašistični domovini, pravo tako pa nastavljam tudi iskren in hvalečen pozdrav v imenu prebivalstva, ki ga zastopajo tu sbrana oblastna in voditeljska. (Pozdrav Eksc. Gambari in oboroženim silam so vsi navzoči sprejeli s vzklikanjem in plaskanjem.)

Po tem nagovoru, ki je bil predmet navdušenega odobravanja, je nato Visoki komisar naštel, kar je v Ljubljanski pokrajini v teh dveh letih bilo izvršenega.

Prehrana

Do 30. aprila tega leta je fašistična vlada v Pokrajino poslala iz Italije velike količine živeža, med njim 290.358 stotov mešane, 84.304 stotov koruzne moke, 29.716 stotov testenin, 78.284 stotov riža, 59.600 stotov sladkorja, 7355 stotov olja, 2991 stotov slanice, 508 stotov masti, 6524 stotov masla, 4676 stotov sira, 34.025 stotov krompirja, 3100 stotov marmelade. — Razdeljevanje živeža se vedno bolj izpopolnjuje. Težave pri dobavi mesa in mleka pa so nastale iz znanih vzrokov.

Javna dela

Ob začetku drugega leta je bil sestavljen načrt za povzdigo domačega gospodarstva. Za doslej izvedena dela ali pa za dela, ki so še v načrtih, je fašistična vlada dala doslej vsega skupaj: za izvršena dela 82.810.913 lir, za dela, ki bodo šele iz-

vršena, pa 80.338.000 lir. K tej veliki številki je treba dodati še dodatne kredite za izvršena dela v znesku 114.650.000 lir, za začeta in nameravana dela pa 111.338.000 lir. Med ta dela spadajo preureditev bolnišnice, otroške bolnišnice, porodnišnice, povečava vseh učilnic, javno kopališče v Kolenji, Moderna galerija itd. Na deželi pa se grade vodovodi, izvršujejo melioracije in se popravljajo ceste.

Gospodarstvo

Splošno je industrijska delavnost ostala trdna. Mnogo je bilo uvoženih umetnih gnojil ter 9384 stotov ovasa. Denarno gospodarstvo je bilo ohranjeno. Vse gospodarstvo italijanske Slovenije je bilo vključeno v državni okvir. Zlasti je glavna smerica za obnovo živinoreje ter ureditev rudnikov in denarnih zavodov. Oblast je strogo zatirala »rno borzo« ter drakoneko kaznovala kršilce. Vsi morajo podpirati oblast pri pobijanju špekulacije.

Korporacije

Pokrajinski korporacijski svet je začel uradno delovati dne 23. februarja letos ter je dosegel že lepe uspehe. Vsi prizadeti sloji znajo ceniti ta sistem ter v njem vsi odbori in zastopniki vneto delujejo.

Zdravje

Vključ dogodka, ki se gode na ozemlju Ljubljanske pokrajine je zdravstveni položaj v deželi kar zadovoljiv. Bilo je sicer nekaj nalezljivih bolezni, pa nič več kakor v navadnih razmerah. Uvedena so bila cepljenja zoper razne nalezljive bolezni, kakor tudi profilaktična služba uspešno deluje. Prav tako se zlasti na kmetih izboljšuje babiška služba.

Socialna skrb

Za pokrajinski podporni zavod, ki skrbi za siromake, za javne kuhinje za najbolj revne, za hrano revnim otrokom od strani GILL-a, ki deli vsak dan 4000 obrokov, medtem ko jih podporni zavod deli nad 500 na dan — za ubožne matere z mnogo otroki in še za mnogo drugih podpor je v enem letu bilo porabljenih 11 milijonov lir, h katerim so delodajalci prispevali skoraj pol milijona lir.

Izobrazba

Fašistična vlada si resnično prizadeva za slovensko šolo in prosveto, kar je razvidno iz visokih zneskov, ki so šli v ta namen. Samo za Glasbeno Matico je šlo 200.000 lir, mnogo gre za gledališče, velike vste za štipendije. Šola in vse druge ustanove morajo seveda lojalno sodelovati z italijansko šolo in italijansko kulturo.

Uprava in Fašistična Stranka

Posebno pozornost je oblast posvetila izpopolnitvi občin in drugih upravnih enot. Nad en milijon lir je bilo podeljenih revnejšim občinam, da jim je bilo omogočeno redno delovanje. Več občin je bilo združenih.

Nacionalna Fašistična Stranka, ki zaradi posebne organizacije pokrajine vključuje samo italijanske državljane, in torej ni ustanovila nikake politične organizacije za Slovence, razvija v korist prebivalstva ogromno podporno delovanje, ki je v vsakem pogledu zaslužno in katero visoko ceni tudi prebivalstvo samo.

To poročilo, ki se je končalo s vzkliki Tajniku Stranku Eksc. Karlu Scorzi, je bilo deležno velikega odobravanja.

Sklepne besede

K sklepu je Visoki komisar spregovoril tebe besede:

Tu sem vam, kot je bilo potrebno, na kratko prikazal to, kar je izvršil režim. — Po fašističnem običaju sem vam navedel številke in konkretna dejstva, ki jih ne more nikdo zanikati.

Za izvršeno delo želim dati javno priznanje svojim neposrednim sodelavcem, hierarhom, oblastem, upravitnikom in voditeljem, urednikom dnevnih časopisov in domačih periodičnih revij, ki so lojalno sodelovali; enako tudi zdravemu delu slovenskega prebivalstva, ki je s svojim lojalnim vedenjem pokazal, da zna ceniti izvršeno delo in je ob raznih prilikah jasno in dejansko priznal svojo globoko hvaležnost Duceju in Fašistični vladi.

Posebej izrekam iskreno zahvalo Ekscelenci Gambari za njegovo osebno neprekinjeno in uspešno sodelovanje, kakor tudi sodelovanje Oboroženih sil, pri reševanju življenjskih problemov pokrajine.

Na to, kar sem povedal, opozarjam slovenske politike in dobro misleče moše in žene.

Bolj kot besede postavljajo številke in dejstva na najjasnejši način na laž to, kar trdi goljufija in zavratna komunistična propaganda in tisti, ki so se v dobri ali slabi veri izkazali za orodje te propagande, stremeče za tem, da zastrupijo slovensko ljudstvo in ogrozi njegovo bodočnost.

Napram ustvarjalnemu delu, ki ga je izvršila vlada, obstoja, kar je sedaj popolnoma očito, razdraino delo tako zvanih »osvoboditeljev slovenskega ljudstva«.

Umori, grozotni sločini proti duhovščini, moštem, ženam in otrokom, uničenje celih družin, požigi cerkev, šol in celih naselij, moše in žene pod smrtno kaznijo prisiljeni, da se pridružijo njihovu zločinskemu delu, živina in drugo imetje, ki so ga skozi rodove s znojem pridobili slovenski kmetje, pokradeno; naprave, ki predstavljajo nepogrešljivo imetje slovenskega ljudstva, uničene.

Iz teh dejstev je jasno razvidno, kaj bi se bilo zgodilo, če bi bili tako zvani »osvoboditelji slovenskega ljudstva« mogli uresničiti svoje zločinske načrte na tem ozemlju. Gotovo je to mnogim, ki poprej niso hoteli spregledati, odprlo oči in ti so v stvarilo ne samo sedanjemu rodu, ki je deloma občutil žalostne posledice, temveč tudi prihodnjim rodovom.

Mi, ki smo se takoj po vojni leta 1918. zoprtavili komunizmu in ga udušili, se nismo čudili temu grozotnemu in nečloveškemu delu, kajti kriminalnost je prava podlaga komunističnega režima.

Se pred nekaj dnevi so časopisi za tiste, ki radi pozabijo, pisali o umorih, ki so jih komunisti izvršili v sovjetski Rusiji, in potem načrtno nadaljevali v malih okupiranih baltskih republikah, v Besarabiji in na poljskem ozemlju.

Je to ista kriminalnost, ki je izževala pokolj deset in deset tisočev poljskih dušnikov in drugih državljanov; je to ista slobna kriminalnost, ki vodi anglo-ameriki bandite k razdejanju mest in krajev brez obrambe, ki merijo predvsem na cerkve, bolnišnice, zavetišča in katerih letala se spuščajo, kadar so docela gotova pred našim napadom, v nitino zato, da more neoboroženo prebivalstvo, žene in otroke.

In tako so se tudi Anglo-Amerikanci opredelili k »branilcem svobode ljudstev in evropske civilizacije«.

Gospodje, dve leti sta pretekli, kratka, a dogodkov in dela polna doba. — Veliko vode je preteklo pod mostovi Save in Ljubljanice, veliko resnic je prodrlo in veliko laži je bilo razkrinkanih, veliko »komunističnih republik« je obstajalo samo v domiljji tistik, ki so si jih izmislili.

Slovenski moše in žene!

Ne zaupajte onim, ki Vas hočejo odtrgati od skupne vere, od ljubezni do Vaše družine, od plodnega in mirnega dela v Vaših delavnicah in na Vaših poljih.

Tudi ne zaupajte onim, ki s lažnimi optimističnimi besmi skušajo ustvariti zmešnjavo in neizogibno razočaranje.

Samo ena živa in resnična stvarnost obstoja danes, kot je obstajala včeraj in kot bo obstajala v bodoče: Fašistična Italija s svojim orožjem, s svojo pravico in človekoljubnostjo, toda tudi s svojimi trdnimi in neizprosnimi zakoni Rima proti vsakemu, ki ogroža njeno suverenost in njen ugled; širokogrudna proti vsakemu, ki je lojalna, ali skrajno odločna, da udari vsakega, ki skuša povzročiti nered in motiti mirno življenje ljudstva.

V tem pogledu naj nihče ne doimi, zlasti pa ne oni, ki so se pred kratkim vrtni v svoje domove in katerih se bo goljufiva komunistična propaganda brez žuoma lotila.

Slovenske žene in moše! Fašistična Italija ima

Pogled po slavnostni dvorani vladne palače na slovesni proslavi druge obletnice avtonomne ustave Ljubljanske pokrajine. Na slovesnosti so se zbrali vsi najvišji predstavniki Stranke, oblasti in uradov ter župani iz vse pokrajine.

ne samo kot zmagovalka — temveč tudi zaradi vsega, kar je za Vas storila, sveto pravico, da zahleva od Vas ne le lojasnost in spoštovanje, marveč tudi popolno sodelovanje.

Fašistična Italija, ki se pripravlja, da vstopi v svoje četirto vojno leto s vsemi silami in s vsemi svojimi energijami, tesno zbrana okoli Nj. Vel. Kralja-Cesarja, okoli svojega Duce-ja, je s isto gotovostjo kot včeraj, odločena doseči, za ceno katere koli trte varno bodočnost svojega naroda, varnost evropske civilizacije ter zmago, ki je od Duceja postavljeni cilj.

Fašistična Italija se bo vrnila v svoj oddaljeni imperij, kjer stoji kot sigurna straža njeni slavni padli, ki jih vodi nepremagan duh vojskovodje Amedea Savojskega, Duca d'Aosta.

Ni nikakega dvoma o izidu boja med zlatom ter kredo, med komunizmom in njegovimi židovskimi in plutokratičnimi podložniki ter proletarskimi narodi, med barbarstvom ter čistoletno civilizacijo.

Slavne Oborožene sile Fašistične Italije, nacionalno-socialistične Nemčije, Japonske in zavezniških narodov Trojceze, ki se borijo junaka in vseh bojnih poljih sveta, vedo, da jim je zmaga zagotovljena, ker jim to jamči doseganje osvojitve, njihova lastna sila, mogočna sredstva, s katerimi razpolagajo in predesem genij njihovih velikih Vodij.

Gospodje župani in komisariji občin!

Ko se vrnete na svoje domove, izročite moje prisrčne pozdrave in iskrene želje prebivalstvu, toda predesem ohranite v svojih srcih in vcepiti tudi v srca prebivalstva vero v živo in delujoče dejstvo Fašistične Italije na tem ozemlju in v sigurnost njene zmage.

Katoliški, Imperialni in Fašistični Rim je večni. Ekscelence, tovariši, gospodje!

POZDRAV KRALJU! POZDRAV DUCEJU!

Govor Ekscelence Visokega komisarja je bil večkrat prekinjen z živahnim odobravanjem. Nato je spregovoril Zvezni tajnik Orlandini, kateri je pozdravil Visokega komisarja v imenu Crnih arajev ter ga zahvalil za vse, kar je storil, nakar je spregovoril ljubljanski župan general Rupnik, ki je dejal:

Ljubljanski župan se zahvaljuje

Vaše Ekscelence! Gospodje!

Za tako temeljit obračun, ki vsemu slovenskemu ljudstvu predločuje tista dejstva, ki jih sovražniki ljudstva zlobno skušajo tajiti in pretvoriti in nasprotje, prosim Vašo Ekscelenco, da vam smem izraziti najvdanejšo zahvalo prisotnih

in velike večine pošteno mislečih in lojalnih Slovencev.

Globoko v naša srca segajoče besede, ki ste jih, Ekscelence, pravkar nastavili na nas, nam vsiljujejo vprašanje: Kaj bi se bilo pač zgodilo z nami, ako nam ne bi bila pred dvema letoma fašistična Italija rešila etničnega obstoja, ako bi ne bili takrat dobili tako odličnega predstavnika fašistične vlade v osebi Visokega komisarja in prav tako uglednih visokih poveljnikov slavni italijanskih čet in naše hrabre protikomunistične milice?

Odgovora na to vprašanje se moram pri tej slovesnosti zdržati, kajti vsem navzočim in meni samemu manjkajo pojmi in besede, da bi orisali od židovske mrznice organizirani pekeli.

Pač pa se moramo spomniti tistih, ki so preprečili, da naše ljudstvo in naša lepa dežela ni bila popolnoma uničena.

V prvi vrsti gre naša hvala slavnim junakom, padlim za pravičnejši svetovni red na frontah, ter junakom in žrtvam, ki so padli na naših domačih tleh.

Polni spoštovanja prosimo Vašo Ekscelenco, da tolmači našo zahvalo in zagotovilo naše zvestobe in vdanosti Njegovemu Veličanstvu Kralju in Cesarju.

Vašo Ekscelenco prosimo, da sporoči naše hvaležno spoštovanje za vse podeljene nam dobre prve borce in voditelju za novi svetovni red, velikemu Duceju italijanskega naroda.

Nadalje volja naša hvala v prvi vrsti Njegovim Ekscelenci Visokemu komisarju Emiliju Grazioliu (živahno odobravanje), ki je pri vsej strogosti, potrebni za upravo v vojnih časih, pokazal tako plemenito razumevanje in vzvišeni čut rimske človečnosti do našega ljudstva, posebno še do najsiromašnejših, da mu dolgujemo iskreno hvaležnost in odkritosrčno spoštovanje.

V zgodovini slovenskega naroda je to pač prvi in edini primer, da si je mož, predstavnik vlade, ki je ljudstvu varljivo prikazana kot sovražna, tako hitro pridobil njegovo neomejeno spoštovanje in ljubezen.

Pri tej priložnosti se zahvaljujemo tudi vsem sodelavcem Njegovе Ekscelence Visokega komisarja, ki so se požrtvovalno in nesebično trudili za blaginjo in red v pokrajini.

Ob strani Njegovе Ekscelence Graziolija stoji kot vodja oborožene sile Njegova Ekscelence general Gastone Gambara (izredno odobravanje), vojak v klasičnem pomenu besede, izkušen in nepremagan borec, strah vseh požigalec in banditov še izza protiboljševiške vojne v Španiji, toda tudi resnični vitez in pravi kavalir, ki si ni pridobil samo srca svojih vojakov, temveč s svojo človečnostjo, s svojo prizadevnostjo za pomoč in s zaščito, ki jo je vedno nudil revežem, bliskovito tudi srca in spoštovanje slovenskega ljudstva.

Ko izražamo Njegovim Ekscelenci našo prisrčno zahvalo, se zahvaljujemo tudi vsem njegovim pod-

rejenim častnikom, vojakom in slovenskim prostovoljnimi milicnikom.

Zavedajoč se, da bi bil od plutokratičnih fašistov sovražnikov vsega človeštva zaželjeni propad Evrope tudi propad oziroma popolno uničenje pobožnega, marljivega, nadarjenega in prizadevnega slovenskega ljudstva, se v polnem zupanju in neomajni veri v Boga ter v gotovosti, da bo zmagala Italija in njeni zavezniki, z zaupanjem izročamo zaščiti in vodstvu fašistične Italije ter hočemo sodelovati z vsemi močmi kot dostojni in lojalni sodelavci za lastni blagor, za srečo države in za blaginjo Evrope.

Prav posebno prosim Ekscelenco Visokega komisarja, da blagovoli sporočiti izraze naše vdanosti še danes s telegramom Veličanstvu Kralju in Cesarju ter Duceju.

Tem besedam so se vsi navzoči z navdušenjem priključili ter z odobravanjem pokazali svojo hvaležnost in vdanost.

Tudi silne in odločne besede ljubljanskega župana so bile sprejete z živahnim odobravanjem in vzklikanjem. Visoki komisar je izrekel besede zahvale zveznemu tajniku in generalu Rupniku in potem, ko je zvezni tajnik Orlandini odredil pozdrav Visokemu komisarju, je ta poveljeval pozdrav Kralju in Duceju.

Po poročilu je Visoki komisar priredil kosilo županom in občinskim komisarjem in ob koncu kosila se je pogovarjal z vsakim od njih. V imenu vseh navzočih se je Visokemu komisarju s prisrčnimi besedami zahvalil komisar občine Šmihel—Stopiče (Novo mesto) dr. Švajger. V svojih besedah je zlasti podčrtal stalno zanimanje Eksc. Graziolija za vse občine, tudi za najmanjše in podčrtal njegovo prisrčno dobrohotnost do zastopnikov kmečkega prebivalstva.

Besede trdne volje

Besede, ki jih je izrekel Ekscelence Visoki komisar kot najvišji predstavnik oblasti v Pokrajini na zbrane zastopnike v vladni palači v ponedeljek dopoldne, ko se je slavila druga obletnica ustanovitve Ljubljanske pokrajine, so tako važne in pomembne, da je prav, če jih še posebej podčrtamo. Naj ve slovensko ljudstvo v Ljubljanski pokrajini, da so te besede izraz trdne volje režima za vse dosedanje in bodoče politike v naši pokrajini in da jih je treba resno vzeti v premislek in jih upoštevati v vsem delovanju in nehanju na vseh poljih javnega in zasebnega življenja.

Podatki, ki jih je navedel Ekscelence Visoki komisar, so resnični in temelje na dejstvih, katerih se ne da zanikati. Fašistična Italija je s pomočjo svojih predstavnikov v naši pokrajini skrbela za red in pravičnost, skrbela za podpiranje potrebnih in pokazala v dveh letih toliko uspehov na raznih poljih javnega udejstvovanja, da je popolnoma na mestu hvaležnost vsega našega prebivalstva za vse, kar je bilo storjeno in da se more Ljubljanska pokrajina nadejati še uresničenja mnogih koristnih pobud, ki naj dvignejo gospodarsko in socialno ter kulturno stanje v pokrajini po preizkušanih smernicah, po katerih se je tako delo že doslej izvajalo. Zaradi tega tudi kaže Ljubljanska pokrajina razumevanje za vse dosedanje delo ter je trdno prepričana, da se bo to delo nadaljevalo v korist našega prebivalstva, ki se zaveda s globoko hvaležnostjo vsega, kar je dobilo, in izraža v zameno za to izvršeno delo tudi svojo lojalnost ter želje po smotrnem sodelovanju na vseh poljih, kjer je to potrebno, da se dosežejo čim večji uspehi. To je trdna volja našega ljudstva, ki hoče v okrilju volje fašistične Italije, katere predstavniki na naših tleh, zlasti pa Oborožene sile, delajo v korist naše pokrajine, živeti svoje življenje in pristopiti s še večjo vneto k skupnemu delu za obnovo in prehod v mirne čase.

Najpomembnejši dogodek tega stoletja so prikazovanja Matere božje v Fatimi

Da boste o vsem prav poučeni in razumeli pomen teh prikazovanj tudi za naš narod, kupite čimprej

»ŠMARNICE«

ki jih je spisal dr. Ivan Ahčin.

Ta knjiga bo tudi najlepši spomin na letošnje posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Sreči »šmarnice« dobite pri vseh župnih uradih.

Vojni dogodki preteklega tedna

Zagrizeni boji v Tuniziji

Italijansko vojno poročilo od 24. malega travna št. 1064 pravi, da je bitka v Tuniziji prejšnji dan počivala na južnem odseku, kjer sovražnik bojev ni nadaljeval, ker je bil prehudu izdelan od močnega odpora in protiofenzivnega duha osnih čet. Zato pa se je bitka tem bolj razvnela na zahodnem odseku, kjer so nemški oddelki zlomili besne napade sovražnih oklepnihih sil.

Italijansko vojno poročilo št. 1066 od 26. IV. razglasa, da so na južnem odseku tunizijskega bojišča bili zgolj krajevni boji, ki pa so zaradi takojšnjega odgovora osnih sil takoj sploščeni. Na zahodnem odseku je sovražnik še naprej hudu pritiskal, vendar je bil v hrabrih bojih zadržan. V teh bojih je italijansko in nemško letalstvo uspešno pomagalo. Sovražnik je izgubil 11 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1067 od 27. IV. sporoča, da je na zahodnem delu bojišča sovražnik z močnimi oklepnimi in pehotnimi silami svojo ofenzivo nadaljeval. Vsi njegovi napadi pa so ob hudih izgubah sploščeni ob najsilnejšem odporu italijanskih in nemških čet, ki so na več krajih prešle v protinapad. Osnovno letalstvo je bilo zelo delavno.

Italijansko vojno poročilo št. 1068 od 28. IV. naglašja, da so tudi včeraj na vsem tunizijskem bojišču sploščeni vsi sovražni napadi, ki jih je bil izvajal sovražnik z močno topniško pripravo in s pomočjo oklepnikov. Osnovno letalstvo je uspešno tolko sovražnika.

Italijansko vojno poročilo št. 1069 od 29. IV. omenja, da se na vsem bojišču boji nadaljujejo. Močni krajevni protinapadi italijanskih in nemških čet so ugodno potekali. Sovražnik je izgubil 6 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 1070 od 30. IV. naznanja, da so bili tudi včeraj odbiti vsi sovražni poskusi, da bi vdrl v osne postojanke, ker so naleteli na zagrizeno obrambo italijanskih in nemških čet. Sovražnik je izgubil 19 letal.

Boji na vzhodu

Nemško uradno poročilo od 26. aprila se glasi, da na vzhodu ni bilo tega dne nikakega pomembnega bojevanja.

Nemško uradno poročilo od 27. aprila pa omenja, da so na obeh straneh nastopili ogledniški in napadalni oddelki.

Nemško uradno poročilo od 28. aprila priporoča, da so na bojišču ob Kubanu bili zavrajni številni sovražni napadi s sodelovanjem letalstva. Na drugih delih tega bojišča so bili zgolj boji krajevnega pomena. Nad južnim odsekom tega bojišča je dne 27. aprila sovražnik izgubil 44 letal.

Nemško uradno poročilo od 29. aprila pravi, da so pri Kubanu in Leningradu vsi sovražni napadi ostali brez uspeha. Na drugih delih bojišča je bilo mirno. Sovražnik je izgubil 32 letal.

Nemško uradno poročilo od 30. aprila naglašja, da je sovražnik tudi včeraj začel pri Kubanu hud napad na ondoto mostiče. Kljub silni topniški pripravi ter močni podpori oklepnih in letalskih sil sovražnik nikjer ni mogel dobiti novega ozemlja. V hudih bojih, ki so jih podpirali letalci, so bili sovražniški krvavo odbiti ter so izgubili mnogo oklepnih vozil. Na južnem odseku je tega dne sovražnik izgubil 67 letal.

Uspehi na morju

Italijansko vojno poročilo od 24. aprila omenja, da so italijanski hitri čolni v sijajnem nastopu zlomili poskušen napad ruskih hitrih čolnov v nekem krimskem pristanišču.

Nemško uradno poročilo od 27. IV. pravi, da so nemške lahke pomorske sile pred kavkaško obalo potopile en sovražni torpedni čoln, zažgale en parnik ter poškodovale več drugih torpednih čolnov.

Dne 28. aprila poroča Agencija Stefani o tem zmagovitem nastopu italijanskih torpednikov pred obalo v Cirenajki: Letalsko torpediranje dveh nasprotnikovih ladij, ki sta imeli 8000 ter 5000 ton, navedeno v vojnem poročilu 4.

št. 1066, je izvedel oddelek torpednikov, ki so bili razmeščeni na tem oporišču. Zmagoviti nastop, ki je veljal nasprotnika 13.000 ton, ki so zatrdno izgubljene, se je odigral v prvih jutranjih urah na Veliko noč, in sicer na morju med Benghasijem in Apollonijo čisto blizu obale, koder je angleška ladijska spremiljava zaradi večje varnosti močno zavarovana plula proti Benghasiji. Navzlec neugodnemu času in mraku, ki sta odsvetovala iskanje sovražnikovih ladij, so torpedniki sredi noči odleteli s trdnim sklepom, da bodo s tem nastopom proslavili tretjo vojno Veliko noč. Okrog štirih zjutraj so torpedniki zmagovito prestali odpor spremiljevalnih ladij in lovcev, ki so bili poklicani na pomoč z bližnje obale in so skoraj istočasno odvrgli torpede, nato se pa v redu vrnili na oporišče. Piloti, ki so dosegli ta uspeh, so vrhunski strokovnjaki, ki so na istih morskimi predelih izvedli že nešteto najsijajnejših nastopov proti nasprotnikovemu brodogradu.

Italijansko vojno poročilo od 29. aprila št. 1069 navaja, da so italijanska torpedna letala v pristanišču v Philippeville s torpedi zadela en parnik, zažgala in potopila eno motorno torpedovko ter zbil 4 sovražna letala.

Nemško uradno poročilo od 30. aprila pa sporoča, da so nemške pomorske sile v jutranjih urah dne 29. in 30. aprila pred nizozemsko obalo potopile dva angleška hitra čolna, dva druga pa poškodovala. — V Sredozemskem morju in v severnem Atlantiku pa so nemške podmornice iz močno zavarovanih spremiljav potopile 10 ladij s 53.000 tonami. Drugih pet ladij, med njimi ena, ki je imela 20.000 ton, pa je bilo torpediranih.

Kristusov mrtvaški prt

ki je bil doslej shranjen v kapeli stolnice sv. Ivana v Turinu, so spravili na varen kraj, da bi ga morda ne zadela kakšna vojna poškodba. Mrtvaški prt ima telesni odtis v dolžini 1,78 m. Od l. 1353 do 1418 so ga častili v Lieroyu na Francoskem, od l. 1453 pa je v posesti Švajtskih vojvod. Pri vsaki poroki italijanskega princa so prt razpostavili na ogled občinstvu. Poslednjič se je to zgodilo pri poroki Princa Prestolonaslednika Umberta leta 1930.

Komunistično bogoskrunstvo v Šmarjeti

Iz dolenske Šmarjete je pretekli teden prišlo nadvee žalostno poročilo, ki nam dokazuje, kako podlo je komunistično delovanje, katero se zdaj niti bogoskrunstva več ne ogiblje. Najbolj žalostno pa je v tem to, da so komunisti mogli to svoje početje nganjati s pomočjo blivšega kaplana Metoda Mikuža, kateri je zdaj sveraki referent med komuniste, o katerem pa se partizani sami izrekajo, češ da je le en faliran farc. Da bi namreč komunisti ljudem nasuli peska v oči, češ da niso zoper vero, so na evetni teden prihrumeli v Šmarjeto, kjer so potem obhajali evetno nedeljo. Da bi svetu dali videz, češ da so verni, jim je v nedeljo maševal Mikuž ter jim s pomočjo nekega drugega partizana delil sveto obhajilo.

Poročilo, ki je o tem prišlo iz Šmarjete, se glasi:

Hrupno so naznanili, da bodo tukaj v brk vsemu pisanju časopisov o partizanskem brezboštvo opraviili svojo velikonočno dolžnost. V soboto pred evetno nedeljo so med velikimi orgijami jedli, pili in razgrajali daleč čez polnoč. Isto je z njimi počel tudi Mikuž. Pohujšanje ljudi pa je bilo zelo veliko zjutraj, ko so leti ljudje kar v masi šli k svetemu obhajilu Maševal je Mikuž. Pri obhajilu, ker je bilo število partizanskih obhajancev veliko, je Mikuž poklical nekega partizana, da mu je ta pomagal deliti svete podobice. To je bogoskrunstvo, o kakršnem že dolgo ni bilo slišati med Slovenci. Najprej so jedli, popivali pozno čez polnoč, nato šli taki prejemati sveti zakrament, ki sta jim ga delila nesrečni Mikuž in navaden komunist. Razumljivo je zato, da se je zaradi takega bogoskrunstva razburila cela Šmarješka in novomeška okolica.

Ko so v Šmarjeti napravili to grobiščo, je Mikuž izdal letak, kjer se hvali, kako so partizani prešli evetno obhajilo ter kako OF ni zoper vero. Torej samo zaradi tega letaka so uprizorili tioto bogoskrunstvo, nad katerim se mora zgražati vsak kristjan, če je le še količnik vere in vesti v njem.

KRATKE z vsega sveta

Od 125 na 210 milijard dolarjev je narasel Združenim državam državni dolg.

Pridobivanje zlata je ustavila Japonska; delavstvo iz zlatih rudnikov hoče porabiti za pridobivanje kovin, važnih za vojno.

Hrvaško in slovaško državo je uradno priznal Siam.

Amerika je priznala izgubo 12 milijonov ton zavezniškega brodograd v letu 1942.

Samo 88.000 ton premoga so izkopali l. 1941 v Švici; lani pa že 220.000 ton.

56,5 milijona švicarskih frankov so znašali lani stroški za zastopanje tujih držav od strani Švice.

6 km električne žice potrebuje sodobni bombnik.

Zaradi vojnih časov letos v Rimu ne bo glasbenih slovesnosti pod naslovom »Florentinski maj«.

V Carigradu je zapustil solzno dolino najvišji predstavnik muslimanske cerkve v Turčiji veliki mufti Mahmut Tehni Ulken.

Nad 50 žensk v starosti 50—70 let je nastopilo nedavno pri ženski telovadbi v mestu Geri v Nemčiji.

Bolezensko stanje danskega kralja se je vnovič poslabšalo.

»Naš vodja zatira boljševizem« se je glasil napis poštnega žiga na letošnji Hitlerjev rojstni dan.

Berlinski živalski vrt šteje sedaj 2732 živali, akvarij pa 6600 primerkov iz življenja v morju.

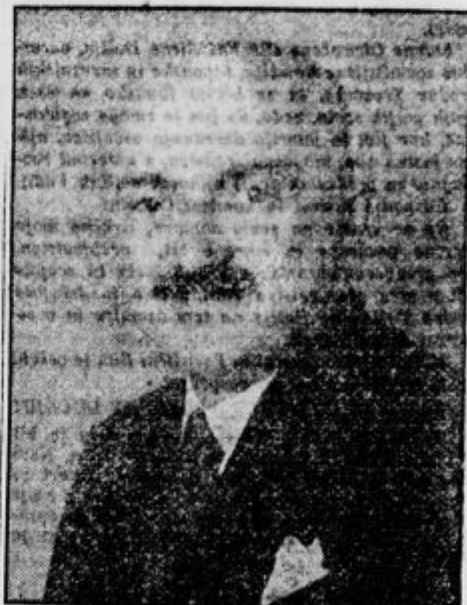
Na 20 let je bil obsojen pred sodiščem v Mehiki Jacques Mornard, ki je svoj čas umoril ruskega boljševika Leva Trockega.

Zaradi špekulacij na črni borzi so v bolgarski Sofiji te dni obesili dva industrijca in enega trgovca.

1800 let stari villi so prišli pri kopanju jame za vodne rezerve na sled v Rimu.

14 milijard lir družinskih doklad je izplačala Italija svojim državljanom v zadnjih sedmih letih.

V Albaniji je umrl holgarski generalni konzul Panajot Popov. Truplo so prepeljali v Sofijo.

Sodnika dr. Kejžarja so umorili

Mesece avečana letos je ljubljanski sodnik dr. Mirko Kejžar v službenem opravku odšel v Crmošnjice, kjer je hotel rešiti neko pravno zadevo, da bi se hitreje končala in da bi ljudje zaradi zavlačevanja ne imeli škoda. Ena izmed strank je namreč tako stara, da nikakor ni mogla v Ljub-

Da bi posvetitve brezmadežnemu Srcu Marijinemu bile čim bolj uspešne

V soboto, 1. maja ob 7 zjutraj so bile po vseh ljubljanskih cerkvah maše za dober uspeh posvetitev brezmadežnemu Marijinemu Srcu, ki jih bodo posamezniki, družine, kongregacije, konference, šole, zavodi, samostanske družine, podjetja itd. opravile v mesecu maju. Cerkev so bile pri teh mašah polne vernikov tudi zaradi tega, ker je ta dan bila prva sobota v mesecu maja. Pobožnosti te prve sobote v mesecu se je udeležilo ogromno število vernikov, tako da so po nekaterih cerkvah obhajila trajala od zgodnjih jutranjih ur, pa vse do devetih in desetih dopoldne.

Prosimo vse vernike po vsej škofiji, da bi za dober uspeh posvetitev tudi sami doprinesli podobne žrtve. Poleg maš pa naj bi verniki tekmovali v žrtvah, ki jih priporoča okrožnica našega škofa. Te žrtve so:

Četr ure pred začetkom šmarnic naj bi verniki molili rožni venec za čim boljši uspeh posvetitev.

Po cerkvah po družinah, po zavodih itd., naj bi se v ta namen veliko molilo — zlasti pa rožni venec za spreobrnjenje grešnikov.

Za dober uspeh posvetitev naj molijo zlasti otroci po zavodih, redovniki in redovnice po samostanih in pa bolniki, kateri naj svoje molitve in trpljenje darujejo v ta namen.

Prav tako naj verniki molijo za dober uspeh spokorno-spravnega dne in pa posvetitev — zlasti

sti v cerkvah po vsaki pridigi in tudi po krščanskem nauku ter pri cerkvenih shodih in to molitvico »Kraljica presvetega rožnega venca, s svojo ljubeznijo hočem zadoščevati...« ki je tiskana na zadnji strani podobice, s katerimi je ob novem letu naš škof vabil vernike k pobožnosti petih prvih sobot in k posvetitvi in ki so bile takrat med vernike razdeljene. Te podobice lahko še vedno dobite v pisarni KA — Pred škofijo 1-1, Ljubljana.

Z veliko vno mo naj bi se vsi verniki pripravljal na spokorno-spravni dan, ki bo dne 29. maja, za katerega bodo navodila še sledila, ki naj pomeni pravo spravo med ljudmi, da bo posvetitev brezmadežnemu Marijinemu Srcu čim vrednejša. Evangelist Matej V — 23—24 pravi: »Če torej prineses svoj dar k oltarju, pa se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar tam pred oltarjem in pojdi, da se poprejš spraviš s svojim bratom in potem pridi in daruj svoj dar.«

Sprava, h kateri nas kliče naš škof je lep, velik namen pobožnosti k Materi božji, kajti le po medsebojni spravi in pa po spravi z Bogom, bomo vsi lahko zadobili večji notranji mir in mogli bolj vdani v voljo božje živeti po božjih zapovedih in naukah Cerkve.

Le po pokori in po spravi bomo s posvetitvami dosegli pravi namen.

NOVI GROBOVI

† Tit Strmljan

Na Vačah nad Litijo je umrl daleč okoli znani posestnik **Tit Strmljan**, mož, ki je po svoji plemenitosti in umnosti slovel daleč po naši domovini. Bil je zmeraj mož dela in molitve. Bog mu je dal mnogo darov, ki jih je v svojem dolgem življenju pridno porabljal v blagor bližnjega in vsega naroda. Nad 60 let je bil cerkveni pevec na Vačah, ki je zlasti Marijine pesmi rad prepeval. Vsako leto je komaj pričakoval majnika, da bi prepeval Mariji majniške pesmi. Bil je tako vnet Marijin častilec, da je vsako leto romal k Njej na Brezje, na Sveto goro in na Trsat, petkrat pa je bil na Sv. Višarjah. Kot cerkveni ključar je skrbel za lepoto župne cerkve sv. Andreja. Prav tako vneto je skrbel za cerkvice na Slemišku, kjer je vsaki petek v postu bil pri službi božji ter premišljeval Kristovo trpljenje. Bilu cerkvice so keltiki grobovi, ki jih je Strmljan dobro poznal in pri izkovanju strokovnjakom vedno pomagal. Bil je v teh

ljano, zaradi česar je dr. Kejžar sam odšel v Črmošnjice, da stvar pospeši.

Nekateri so dr. Kejžarja sicer avarili, naj nikar ne bodi tja doli. On pa je dejal, da je ljudem treba pomagati, sam pa da nikomur nič hudega storil ni, da bi se mu bilo treba bati. In vendar so ga, komaj je stopil na črmošnjiška tla, zgrabili tamkajšnji terenski partizani in ga odvedli s seboj. Dolgo časa nihče ni vedel, kaj je z njim. Čez dolgo časa je prišla novica, da je dr. Kejžar še živ, vendar od partizanov ujet.

Te dni pa se je pojasnilo, da so terenski komunisti ujetega dr. Kejžarja izročili glavnim tolpam v Gorjancih, v kateri je bil tudi bivši ljubljanski sodnik dr. Jože Rus. Ti poglavarji so tedaj dali dr. Kejžarja usmrtiti, ne da bi bil umorjeni sodnik zakrivil najmanjšo krivico.

Umorjeni sodnik je bil železničarjev sin, rojen 1897 na Raketu. Solal se je in rasel pa je v Mariboru, nakar je leta 1926. stopil kot sodnik v državno službo. Do prevrata je služboval v Mariboru, kjer še živi njegova mati. On pa je po prevratu moral najprej v Bosno, od koder je prišel v Ljubljano, kjer je dobil službo na pobotnem uradu.

V zasebnem življenju je bil dr. Kejžar vzgleden in pobožen katoličan. Povsod je imel s seboj svojo molitvenico, ki je morebiti komunistom bil glavni kamen epotike, zaradi katerega so potem dr. Kejžarja na smrt obsodili. Vsekakor je dr. Kejžar padel kot mučenik svoje poklice in vseine dolžnosti ter kot dober in zvest katoličan.

rečeh sicer samouk, vendar so učenjaki radi poslušali njegovo sodbo, ki je bila zmerom prava. Tako je pomagal izkopati marsikako starino, ki je zdaj v ljubljanskem muzeju. Bil je gostoljuben in darežljiv mož, ki reveža ni pustil praznih rok od hiše. Ker je sam bil dober gospodar, je tudi za javno gospodarstvo vzorno skrbel. Tako je bil občinski svetovalec, čestni odbornik, šolski nadzornik itd. Povsod je vneto in nesebično deloval. Zdal nas je ta mož zapustil, ko bi tako hudo potrebovali prav tako plemenitih in poštenih katoliških mož, kakršni so bili naši Tit. Novica o njegovi smrti bo prav gotovo marsikoga po širni slovenski zemlji žalostno pretresla, saj je imel prijatelje povsod. Bog mu daj večni mir! Njegovim svojcem izrekamo svoje globoko sožalje!

Na Dupaju je umrla 84letna Zebisch-Jacobi, hči knjigotrožca Henrika Ničmana, ustanovitelja znane ljubljanske trgovine. — Na Javorniku je umrl trgovec Ivan Treven, v Kranju pa Ivan Sturm. — V Hotedršici je odšel v večnost posestnik in bivši župan Franc Albrecht. — V Črnučah je na veke zaprl oči posestnik Čibašek Ivan. — V Kamniku je zaspala v Gospodu vdova po višjem finančnem svetniku Marija Milobnoja roj. Drček. — V državni bolnišnici v Banjaluki je zapustil solzno dolino frančiškan Marijan Jakovljevič, bivši provincial bosanskih frančiškanov. — V celjski bolnišnici je umrl znani lititski pevec 79letni mizarški mojster Srečko Koklič. — V Zagrebu je odšel v večnost znani hrvatski gospodarstvenik grof Miroslav Kulmer. — V Komendi je 27. apr. odšla k Gospodu po večno plačilo Franja Mejačeva, vdova po splošno znanem posestniku in veletrgovcu, velika dobrotnica ubogih in trpečih. — Na Stožicah pri Ljubljani je umrla Frančiška Presetnik roj. Kosernik. — Na Planini pri Sevnici je odšel v večnost trgovec Miloš Jazbinšek. — Na Jelčici je umrl bivši župan in vzoren krščanski mož 65letni Čibašek Ivan. — V Ljubljani so odšli v večnost: vdova po nadučitelju Marija Sedlak, študent filozofije Andrej Zemlič, žena viš. dav. upravitelja v p. Amalijsa Sfilgoj roj. Šekelj in vlakovodja drž. železnice Franjo Mar. — Naj počivajo v miru! Preostale tožali Bog!

Krompir — kemično lupijo

Nemška kemična industrija je našla način, kako se da krompir kemično olupiti. S takim lupljenjem — podrobnosti se niso znane — ne bodo samo gospodine pridobile mnogo časa, temveč bodo Nemci tudi v celotnem gospodarstvu prihranili dnevno na stote krompirja.

Kaj je NOVEGA

d Nove odredbe pristojnih oblasti je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Imenovanje »Odbora za propagando in turizem«, Obveznost popolne obdelave kmetijskih zemljišč, Odobritev učbenikov za uporabo v šolah Ljubljanske pokrajine, Navodila o določitvi začasne vojne doklade poduradnikom, Izredni komisar za občino St. Rupert (Ivan Ban).

d 80 milijonov lir za pobijanje malarije ima na razpolago minister za poljedelstvo in gozdove.

d Ruski pelikan. Iz dnevnega časopisja posnemamo, da je lovec Franc Pampolini v okolici italijanske Ferrare ustrelil ogromnega pelikana, ki je priletel, kakor je povedal obroček na plitveci nogi, več tisoč kilometrov dolgo po iz daljne Rusije.

d Nagrade v znesku po 600 lir za rojstvo dvojčkov iz Ducejevega sklada so prejeli Benčič Anton in Ana iz Dol. Križa in Fabjan Anton in Karolina iz Ljubljane.

d Plemenito dejanje skvadrista. V Firenci je pred kratkim umrl skvadrist Siro Chileri. V svoji oporoki se je spomnil tudi delavcev in delavk, zaposlenih v njegovem podjetju. Zdal je pokojnikov sin Franc izročil po očetovi volji vsakemu delavcu podjetja po 500 lir, vsaki delavki pa po 250 lir.

d 40.000 jaje je te dni blagoslovil v Rimu vojaški duhovnik. Jajca so poklonile ranjenim vojakom kmečke zadruge. Vsako jajce je imelo napis pridelovalca, ki ga je podaril, poleg tega tudi kraj, kjer živi kokošjerejec.

d Nov film »Glasba za vse« je izdelala filmska družba »Itala«. V filmu nastopa v glavni vlogi slavni italijanski tenorist Benjamini Gigli. Vsebinsko obravnava Giglija in njegovega dvojnika, ki izmika razne predmete ter s tem zapleta filmsko dejanje.

d En milijon lir za splošno bolnišnico in otroško zavetišče je daroval ob prazniku rojstva Rima baron Pietro Campagna iz Napoli.

d 500 letnica smrti sv. Bernarda bodo praznovali letos v Sieni in Aquili. Papež je poslal nadškofu v Sieni pismo, v katerem se spominja svetnika in njegovega življenja.

d S svojega mesta so sneli v Bologni in prenesli na varno kip sv. Dominika, ki ga je izdelal slavni Michelangelo. Zaradi letalskih napadov bodo prenesli tudi truplo sv. Dominika iz cerkve, kjer sedaj počivajo svetnikovi telesni ostanki v varno podzemlje samostana dominikanskih bratov. Tako je poročalo te dni naše dnevno časopisje.

d 22letna — sedmič mati. V neki italijanski porodnišnici je, te dni 22letna Marta Olago porodila svojega sedmega sina. Njen mož je mlad delavec, ki je sedaj pod orožjem.

d Profesor učenjak je umrl. V 69letu starosti je umrl te dni v Reggio Calabriji znameniti profesor latinščine Franc Sofia Alessio. Zaradi svojih latinskih pesnjev je užival svetovno sloves. Bil je strokovnjak v ocenjevanju latinske književnosti.

d Nesreča ne počiva. Padajoče drevo je občutno poškodovalo 18letnega Teodorja Hribarja iz Velike Loke. — Pri padcu z voza si je zlomila desno nogo 24letna Kranjčeva Katja, posestnica iz Cerknice. — Levo nogo si je zlomil 59letni občinski uboječ Franc Grum iz Polja. — V Ljubljani je Hanžiču Valterju, 38letnemu delavcu, padel na levo nogo večji sod in mu je hudo poškodoval. — Frančiški Mlakarjevi, 60letni ključavničarjevi ženi, je pri sekanju drv priletelo poleno v desno oko. — Ferdinand Slemenc, 38letni zasebni uradnik, je padel na cestni in si zlomil desno ključnico.

d Nova določba o prodaji gum za kolosa izide v kratkem v Rimu. Za vsako pokrajino bodo določili gotovo število gum, ki jih bodo prodali res potrebnim kolesarjem, posebno tistim, ki rabijo kolesa za službo.

d Uporaba vina za izdelovanje kakršnih koli likerjev je poljedelsko ministrstvo odločno prepovedalo. Kdor ne bo ubogal, bo zaprt in še kazensko plačal po vrhu.

Komunisti požigajo slovenske vasi

Eno najpogostejših orožij, ki se ga poslužujejo komunisti v svojih »sterenskih akcijah« in krajevnih napadih, je požiganje domov, vasi, šol, cerkev in tovarn. Skoraj vsako poročilo z Dolenjske in Notranjske govori o takih požigih. Ker računajo komunisti že vnaprej, da se v kraju, ki ga napadejo, ne bodo mogli obdržati in da bodo pregnani, izrabijo razpoložljivi čas za to, da zažgejo čim več poslopij, ki so v njihovem dosegu.

Zakaj zažigajo šole? Ni si mogoče tega tolmačiti drugače, kakor z divjo jezo omejenih komunističnih zagrzencev nad ustanovami, ki

so dale ljudstvu prosveto in z njo tako zelo otežile izvajanje komunističnih načrtov.

Kaj pa dosežejo komunisti s požiganjem domov, šol, cerkev, tovarn? Nič več in nič manj kakor to, da se dotedanje urejeno vaško življenje konča. Ljudje, ki so bili še včeraj pod strehami svojih domov, postanejo naenkrat hudo prizadeti siromaki, brezdomci, ki nimajo ne orodja in ne drugih sredstev, da bi obdelovali zemljo. Sola jim ne nudi več zavetišča, prav tako pa tudi ne cerkev. V požgani tovarni ni mogoče dobiti več pravega zaslужka. Komunisti hočejo s svojim besnim uničevanjem premože-

nja slovenski narod osiromašiti, ker mislijo, da jim bo potem voljno sledil.

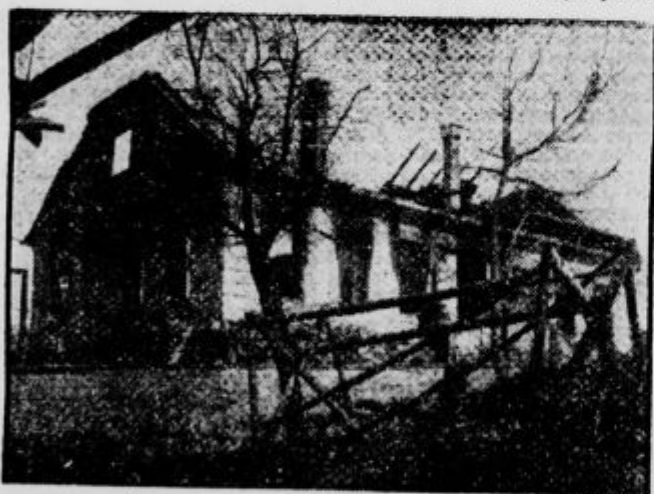
S komunističnim uničevanjem narodnega premoženja ni prizadeto samo podeželsko ljudstvo, temveč prav vsi. Če kmet ne bo mogel delati, tudi drugi stanovi ne bodo imeli ne dela ne kruha. Zato moramo kmetu pomagati prav vsi in po svojih močeh preprečevati vse komunistične nakane. (Po »Jutru«.)

Od partizanov porušena cerkev v Gaberjah pri Dobrovi

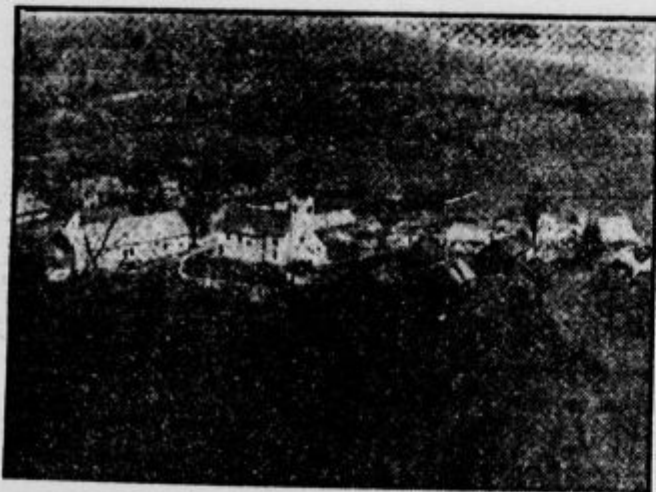
Od partizanskih krogel preluknjan zvonik cerkve na Korinju v Suhi krajini

Komunistično razdejanje v vasi Višnje

Požgana šola v Zvirčah

Od partizanov požgani Ambrus

Brezdomci Suhe krajine

KRALJIČEK

Ljudska povest. Področje France Premrl.

»On sam ni hotel. Nikakor ne.«
»Kako je z njim sedaj?«
»Slabo, zelo slabo. Zdravnik pravi, da lahko vsak dan umre.«
»Majda, kaj bo potem z nama?«
»Napravi je oporoko. In meni je rekel, da si za vsak primer preskrbiš.«
»Mladenec je olajšano zadihal.«
»Morava iti, sicer bo nezaupen,« je opomnil žekle.

»Janez, daj mi svoje stvari — jih nosem sedaj jaz.«
»Ni treba, saj sva takoj doma.«
»Daj mi priljago. Mi moraš pustiti veselje, da ti storim uslugo.«
»Skoraj s silo mu je vzela kovčeg in plašč. Ko sta stopila v hišo, mu je zašepetala:
»Počakaj za trenutek na hodniku. Mu moram najprej sporočiti, da si prišel.«

Dve minuti pozneje je odprla deklica vrata in namignila fantu, da naj vetopi. Ta se je ob prvem pogledu na bolnika kar ustrašil. Kot kupček nesreče je sedel stari mož na blazinah v naslonjaču. Njegova prej tako tršata postava je bila sklonjena, telo visoko oteklo, ravno tako roke, obraz bled in zabuhel, brada neobrita in kocinasta, in eršeče oči pod snežnobelimi očmi so se svetile še bolj grozeče kot poprej. Nekoliko obotavljajoče je stopil prišlec k bolniku, rahlo stisnil njegovo roko in rekel z mehkim glasom:

»Pozdravljeni, mojster! Kako je z vami?«
»Tepec, saj vendar vidiš,« je zahropel starec.
»Odtod gremo — odtod — na dolgo potovanje.«
»Ne, tako daleč še ni. Vse storimo za vas, kar bo mogoče. Če se boste varovali, boste prišli zopet na noge.«

»Da, da... na noge, ki me ponesejo iz hiše.«
»Ne tako, mojster. Upati moramo vedno na kaj boljšega.«
»Za vaju je moja smrt najboljša, kar moreta upati.«

»Ne, ne, ne! Midva oba vam iskreno želiva, da bi še dolgo, dolgo živeli.«
»Tepec, ne slepi me s tem. Poznam svet.«

Govorjenje je bolnika utrudilo. Nekaj časa je moral loviti sapo, nato je zopet motril mladeniča s prodornimi očmi. Ta je imel na sebi dobro pristojno meščansko obleko, njega polt na obrazu je postala bolj bela, vse njegovo vedenje še bolj olajšano. Črne brčice so se mu izborni podale. — Po daljšem molku se je bolnik obregnil:

»Gospodski si postal!«
»Mojster, saj veste, da sem bil pet mesecev na Dunaju,« se je opravičeval fant.
»No, če pravi... Usedi se tja k mizi in Majda naj ti prinese kaj jesti... Moram malo počivati, potem bomo govorili naprej.«

Deklica je odšla ven in je prišla kmalu nazaj s kruhom in prekaženim mesom, od česar je mladenič malo pojedel. Ko je hotela iti deklica zopet ven, je stari zaklical:

»Ostani tu. Imam z vama obema nekaj govoriti. Pridita bliže sem!«

Storila sta po njegovi želji. Stari se je z Majdino pomočjo malo dvignil in je rekel potem s težavo, obrnjen k mladeniču:

»V testamentu sem ti volil svojo hišo in podjetje ter vrt... Ko bom umrl, je vse tvoja last.«

»Mojster, mojster, to je preveč,« je vzkliknil fant skoraj osuplo.

»Svoje žive dni vam bom hvaležen,« je zatrjeval mladenič. »Bog vam plačaj! Tisočkrat se vam zahvalim!«

»Rrrrrrr,« je mrmral starec, »... Ne potrebujem nobene zahvale, ne maram nobene zahvale... Zahvaliti se je treba samo Bogu... Moliti morata zame.«

Po daljšem, trudnem molčanju je začel znova:
»In da vesta — brž ko umrjem, ne smeta več ostati tu v hiši skupaj — niti eno uro!«

Obljubila sta mu na roko, deklica pa je rekla:
»Stric, saj vendar še živite in boste živeli še dolgo.«

»Rrrr... Jaz sam vem bolje... Brž ko bom umrl, greš ti takoj domov... In Janez ostane tu... Nikar vama naj ne pride na misel, da bi se ne po smrti bala... Saj ne pridem več nazaj... Tudi če bi smel, ne pridem več.«

Starček je težko zakašljaval in je moral napraviti daljši odmor. Nato je zopet povzel besedo:

»Po mojem pogrebu se takoj poročita — takoj...! Najkasneje v treh tednih morata imeti poroko.«

Mlada človeka sta postala vsa žareča.

»Toda, stric,« je zajecjalo deklo, »to bi vendar ne bilo lepo... morala bi se sramovati — bila bi sramota, če...«

»Rrrr... poroka ni nobena sramota — pač pa dolgo, nemarno ljubimkanje... To zahtevam... že vem zakaj.«

Tu ni nič pomagalo, morala sta obljubiti, da bosta storila po njegovi volji. Bolnik je pa bil sedaj tako slab, da ni mogel dolgo časa nič govoriti. Slednjič je rekel mladeniču:

»Se nekaj zelo važnega, zaradi česar sem te dal prav za prav poklicati... Moja iznajdba, perpetuum mobile, to se pravi ura, ki bo šla neprenehoma brez navijanja, je končana... Le zadnje narčje je treba natančneje izvršiti... To boš ti napravil in spravil potem stvar v javnost... Toda zapomni si... to je moja iznajdba... Navesti moraš moje ime kot iznajditeljevo.«

»Na to, mojster, se lahko brezpogojno zanesete. Iznajdba je vaša lastnina, katere si ne bom nikdar prilastil. Toliko pošten sem že... Toda sedaj morate biti tiho in se ne smete več truditi z govorjenjem.«

Medtem ko je opravljala deklica zunaj gospodinska dela, je ostal mladenič pri bolniku. Nič ni sta več govorila. Le tu in tam je padla med njima kaka kratka beseda.

Tu je rekel starec:
»Tvoja hranilna knjižica je v najspodnjem predalu... Lahko jo vzameš k sebi... Vloga je narasla na štiri sto padeset goldinarjev... Tako ti ne bo težko začeti.«

»Iskreno se vam zahvaljujem,« je odvrnil fant; »svoj živ dan ne bom pozabil, kar ste storili zame.«

Starec je težko zastokal in zakašljaval. Razburjenje ob prihodu mladeniča in daljše, deloma krepko govorjenje ga je zelo utrudilo. Zvečer ga je prišel obiskat župnik in nekoliko pozneje zdravnik. Tedaj je imel bolnik trikrat zaporedoma hude eršne napade, in zdravnik je pri odhodu izjavil, da utegne biti noč nevarna. Zato sta hotela oba mlada človeka ostati ponoči pri bolniku; temu pa je stari odločno ugovarjal.

»Ti, Majda, greš v posteljo,« je rekel, »in Janez se lahko uleže tu na zolo. Če bi kaj potreboval, se bom že oglasil.«

Tu se ni dalo nič ugovarjati. Majda je pošepetala mladeniču nekaj na uho in je odšla potem v svojo sobo. Ko je stari fantu namignil, naj se uleže, se je ta zleknil na blazinjak in se pogrnil z odejo; toda ni zatisnil očesa in je poslušal vsak dihanje bolnikov. Ta je sopesel nekoliko mirneje; toda okrog desetih se je njegovo dihanje za eno minuto čisto ustavilo, nato pa je začel težko hropeti. Prestašen je skočil mladenič pokonci, stopil k naslanjaču in vprašal:

»Mojster, kako vam je? Ali kaj želite?«
»Nobenega odgovora. — Bolnikove oči so strmele vanj napol ugasle. Tedaj je planil ven na hodnik in zaklical:

»Majda! Majda! — Pridi hitro! — Brž — brž!«
V par minutah je bila deklica že tu.

»Moj Bog,« je zaklicala, »saj umira... Brž grem po gospoda... Ti pa moli pri njem.«

»Tega ne morem,« je odgovoril fant.

»Toda ostane jaz tu in greš ti po župnika ali kaplana.«

»Ali se ne bojiš biti sama?«

»Ne, ne — le pojdi.«

Tedaj je odhitel. Majda je pokropila umirajočega z blagoslovljeno vodo in mu je govorila na glas goreče, kratke zdihljaje. V neverjetno kratkem času je že pripeljal Janez mladega duhovnega pomočnika. Ta je prišel še ravno pravočasno, da je podelil umirajočemu odvezo in zmolil nad njim molitve ob smrti... Vedno tiše je starček hropel, in ob pol enajstih je izdihnil. Majda je nekaj jokala, Kraljiček je stal zraven presunjen in nem. Po kratki molitvi, ki jo je opravil kaplan skupno z njima, je odšel ta domov. Oba mlada človeka sta dvignila rajnega na njegovo posteljo in ga pogrnila z belo rjuho. Pred križ na mizi sta postavila v kozarcu gorečo lučko, nato sta si sedela dolgo časa molče nasproti. Slednjič je rekel fant:

»Majda, domov moraš iti.«

»Da,« je odvrnilo deklo; »in takoj ti bom poslala sem očeta.«

»Ne, ne...! Ne potrebujem nikogar. Hočem ostati sam. Danes se itak ne more nič več narediti. Zjutraj bodo že prišli ljudje, da bodo pomagali dežati mojstra na mrtvaški oder.«

»Ali te ni strah, biti sam tu v hiši?«

»Pred kom naj bi me bilo strah? Mojster ne pride več nazaj.«

»V zeleni sobi imaš posteljo. Ali boš mogel spati?«

»Bom že videl... Toda ti, Majda, moraš spati. Zelo si potrebna počitka.«

Obrnil se je z ljubečim pogledom na deklo, ogibal pa se je vsakega ljubkanja. Vzel je samo Majdino volneno ogrinjalko z obešalnika in jo rahlo ovil okrog njenih ramen. Nato je spretnal deklico skozi trg do njenega doma. — Ko se je vrnil v urarjevo hišo, ni šel v zeleno sobo, ampak v izbo, kjer je ležal mrtli. Tu ga je vendar prevzel majhen strah, ki se ga je za korajžno branil. Vrgel se je na blazinjak in se vdal razmišljanju... Rajnik je bil kljub svojemu bogastvu ubog, pomilovanja vreden človek. Večkrat je bil rekel, da nima do nikogar kakega sovraštva, pa bi tudi iskal pri nobenem človeku prijateljstva. In vendar je gojil do njega, Kraljička, in do Majde očitno toplejša čustva, čeprav jih je trdovratno skrival. V bodičasti, gorjupi ježici je tlačilo vendar dobro jedro. On, Kraljiček, in Majda, bosta svoj živ dan ohranila v hvaležnem, zvestem spominu velike dobrote, katere jima je izkazal... Mladenec je skušal malo moliti; stopala pa mu je pred oči neprestano Majdina podoba, tako da ni mogel dovršiti nobene prave molitve... Tu se je spomnil na mojstrove namišljene iznajdbe in na narčje, o katerih je bil govoril. Vstal je tedaj in šel iskat narčje. V predalnih omare v izbi jih ni našel, prav tako ne zgoraj v rdeči sobi, kjer je starec pogosto rad sam delal. Nazadnje je stopil v delavnico in odprl predal z velikim kupom papirjev. Zares, tu so ležali iskani narčji kar na vrhu. Uvedel se je v mojstrov delovni stol, primaknil luč bliže in začel pregledovati list za listom in jih

proučevati; toda ni našel nobene jasnosti in prihaja je vedno bolj do prepričanja, da se je dal mojster zavesti po varljivih idejah in napačnih zaključkih. Dolgo računanje in razmišljanje je mladeniča tako zelo utrudilo, da je kar na stolu zaspal in se do jutra ni zbudil.

(Nadaljevanje prihodnjije.)

Jaz pa sem zopet vzel časopis v roke in bral dalje. Vse moje misli so se vrtele okrog preteče nevarnosti, kar sem nameril na naslednji odstavek: Kar se tiče nedavnega strašnega umora na gradu, lahko objavimo sledečo vest: Domneva se, da se potika vojak Champdivers v bližini našega mesta. Je približno srednje velik, prej nekoliko manjši, prijetne zunanosti in jako čedno oblečen. Po zadnjih sporočilih je nosil po modi narejeno sivo obleko in in rjave visoke škornje. Spremlja ga kakšnih šestnajst let star služabnik. Champdivers govori angleško z dobro izreko in se skriva pod imenom Namornie. Kdor ga prime, dobi nagrado. — Kot bi trenil, sem bil v stranski sobi in kar trgati sivo obleko raz sebe.

Moram priznati, da sem bil precej razburjen. Človek nima prijetnih občutkov, ko vidi, kako se zadržuje počasi in vedno tesneje zožuje okrog njega, ne da bi se pri tem razburil. Bil sem vesel, da Rowleyja ni bilo v sobi, da bi videl, kako sem razburjen. Kri mi je silila v obraz in težko sem dihal. Ne morem se spominjati, da bi kdaj bil tako zbežan, a vendar sem moral držati roke križem, priti k skupnim obedom in se zabavati s klepetavim Rowleyjem kot bi bil popolnoma miren. Čeprav mi ravno ni bilo treba pričenjati razgovorov z gospo Rankine, je vendar to bila nova grenka kapljica v mojem kozarcu. Kajti, kaj je vendar bilo gosposlinji, da je bila tako zaprta do naju, se branila zabavati se z nama, hodila z rdečimi očmi in venomer molila, da jo je bilo slišati po vsej hiši? Ali sem se motil ali pa je bila brala tisto zavrtno poročilo in spoznala nevarno sivo obleko. Zdaj sem se tudi spomnil, kako se je vselej čudno vedla, ko je položila časniki na mizo, in kako je govorila z nekim hohnajočim glasom in napol sočutno napol kljubujoče rekla: »Nate svojega Merkurja«

Čeprav ni kazalo, da bi mi tukaj pretižala za hip kakšna nevarnost, vendar sem se čutil srečnega, ko se je tema zgrnila nad mesto in me je glas zgodnjega nočnega čuvaja klical na delo.

Malo pred sedmo uro sem bil že v bližini vile, in ko sem stopal v breg po strmi poti, ki je držala do ozidja vrta, sem kakor okamenel začul psa, ki je zalajal. Sicer sem bil tudi že prej slišal, da je zalajal kak pes, vendar samo od kmetije sem, ki je stala na pobočju nad vilo. Toda ta pes je bil na vrtu samem, kjer je tulil kot besen; slišal sem celo, kako je skakal in se zaganjal na verigi. Čakal sem nekoliko časa, da bi nehal lajati, nato pa sem se previdno plazil bliže, dokler nisem dospel do ozidja vrta. Brž ko sem pa pomolil glavo čez zid, se je lajanje pričelo z novo in še večjo silo. Skoraj prav takrat so se odprla hišna vrata in na pragu sta se prikazala Ronald in major z laterno v roki. Stala sta skoraj tik pod menoj v svetlobi svetilke, da sem ju lahko slišal. Major je miril psa, ki pa ni utihnil, ampak začel še tuliti in renčati vmes.

»Dobro, da sem vzel Nerona s seboj,« je rekel Chevenix.

»Zlodjevo rad bi vedel, kje da tiče,« je odgovoril Ronald, mahal z laterno gor in dol, tako da je noč bila zdaj svetla, zdaj temna. »Stopil bom malo ven pogledat.«

»Kar pustite to,« je odgovoril Chevenix. »Ko sem privolil v to, da pridem sem in stojim na straži, sem storil to samo pod enim pogojem, gospod Ronald. Namreč, da bo vladala vojaška disciplina. Sedi, Nero! Dober pes, res dober. Le tiho, prosim! In stopal je dalje ter božal svojega vzrajega psa.

»Če se zmislim, da naju zdajle slišite je vzklil Ronald.

»Nič ni bolj verjetno,« je odvrnil major. »Ste tukaj, St. Ives?« je pristaval s pridruženim, toda razločnim glasom. »Rekel bi vam samo toliko, ga storite najbolje, da greste zopet domov. Gloucester in jaz se venomer menjava na straži.«

Igra je bila pri kraju. »Mnogo zahvale,« sem odgovoril z enakim glasom. »Samo malo prehladno je, da bi človek stal na straži. Varujta se, da ne ozubeta!«

Stražansko sem moral biti jezen, da sem izrekel to besede; vendar se major sam ni ravnal po dobrem nasvetu, ki ga je bil dal Ronaldu pred nekaj sekundami; izpustil je verigo in pes je skočil kot strelica po strmini navzgor. Stopil sem nazaj, pobral kamen in čakal tako oborožen. V enem samem skoku je žival bila na zidu in skoraj v istem trenutku jo je zadel moj kamen v gobec. Pes je zamolklo zatulil in omahnil nazaj na vrt in z njim je padel tudi kamen, s katerim sem ga bil zadel. Obenem pa se je tudi začul glas Chevenixa, ki je rjul: »Ta zlodjevi lopov! Če mi je ubil še psa! Meni pa so je videlo, da storim najbolje, če jo popiham.

27.

Dogodki v sredo:

Cramondsko vseučilišče

Drugo jutro sem se prebudil od sile malosrčen, skoraj mi je bilo, kakor da me je obšel obupen strah. Štiri ure sem ležal v postelji in preudarjal o svojem položaju. Trije izhodi so mi bili odprti in vsi so bili od sile nevarni. Prvič je bilo mogoče, da se je Rowley nemara motil in da banke sploh nikdo ni nadzoroval. Drugič, da bi se še enkrat obrnil do Robbieja, in tretjič, da tvegam vse, grem na ples in govorim pred očmi vsega mesta s Floro. Ker pa je bila ta poslednja možnost najbolj nevarna in je pomenila zakasnitev štiridesetih ur, sem jo zavrgel, zato pa bolj upošteval ostali dve. Najbolj verjetno je bilo, da so Robbieja posvarili, da naj ne občeje več z menoj, in zaradi tega sem se moral sam prepričati, če je res kdo oblegal tisto banko.

Poklical sem Rowleyja v sobo in ga natančno izpraševal kakšen je videti tisti človek, ki se potika okrog banke.

»Kakšen je videti, tisti človek?« je ponavljal Rowley. »Ej, dobro vem, kaj hočete reči s tem, gospod Anne. Lep ni, res ne!«

»Je velike postave?«

»Velike postave? Veste, ne, ne verjanem, da bi lahko rekel, da je velik.«

»Pa dobro, potem je majhne postave.«

»Majhne postave? Ne morem ravno reči.«

»Potem takem mislim, da je srednje postave, ne?«

»No, da, to bi že mogel reči, gospod, ampak ne, da bi vzbujal posebno pozornost.«

Malo je manjkalo, da nisem zaklel. »Je gladko obrit?« sem poskusil iznova.

»Gladko obrit?« je skrbno in natančno ponavljalo moje besede.

»Da bi te vrag, Rowley! Ne ponavljaj vendar venomer mojih besedi kot papiga. Povej mi, kakšen je videti tisti človek! Zelo važno je to, da ga lahko spoznam!«

»Saj vam vse povem, gospod Anne. Toda gladko obrit? Dozdeva se mi, da se ne morem prav spomniti na to.«

»Je bil rdeč v obraz?« sem zarjovel in s poudarkom izgovarjal vsak zlog.

»Saj vendar ni treba, da bi se tako jezili zaradi tega, gospod Anne. Pripovedujem vam vse, kar vem. Rdeč v obraz? Veste, ne, ne da bi vzbujal pozornost.«

Obšla me je nevarna mirnost. »Je bil mogoče bled?«

»Slišite, dozdeva se mi, da je bil. Povem vam pa pošteno, da nisem posebno pazil nato.«

Nisem mogel nadaljevati razgovora, ki je bil že tak, da bi človek kar znorel. Končal se je, kot se je pričel, razlika je bila samo v tem, da je Rowley ves v solzah; ugotovil sem bil samo eno stvar. Ta pa se ni nanašala na osebo tistega človeka, ampak samo na njegovo obleko. Nosil da je dokolenke in bele nogavice, njegova suknja je bila enakega gotove svetle barve, ali bolje rečeno, med svetlo in temno harvot, telovnik pa je imel siv.

Zunanost moje gosposlinje je zvalila še cel hrib na pezo skrbi, ki so me že zle. Bilo je očito, da ni nič spala, in prav tako očito, da je veliko jokala. Vzdihovala je, stokala, globoko di-

hala in zmajevala z glavo, ko je stregla pri mizi. Na kratko povedano, vsa podoba je bila, da je bila v takem nevarnem stanju kot a trikratno histerijo polnjena granata, tako da se je nisem upal nagovoriti. Po preth sem se splazil iz sobe in hiše in mladane štrbunknil po zunanji stopnicah od stahoda, da me ne bi poklicala nazaj. Toliko vznemirjenosti kar nisem mogel več prenašati.

Najprvo sem moral v ulico, kjer je bila naša banka, in sem srečno prišel tja, ko je ravno nek mož odpiral železno zamrežena vrata. Nek človek je govoril z njim; imel je bele nogavice in siv telovnik in je bil lopov tako grdega obraza, kakor jih najdemo samo v časnikijskih slikah. Dozdevalo se mi je, da se njegova zunanost prav dobro ujema z Rowleyjevo tiralicco.

Odlod sem jo mahnil proti hiši gospoda Robbieja in pozvonil. Na zvonjenje je prišla služkinja in mi povedala, kar sem deloma že pričakoval, namreč da je odvetnik zaposlen.

»Koga pa smem javiti?« je nadaljevala, ko pa sem ji odgovoril: »Gospoda Ducieja,« je že pristavila: »Mislim, tole tukaj je za vas.« Tako rekoč je vzela z mize na hodniku pismo in mi ga izročila. Pismo pa se je glasilo:

»Dragi gospod Ducie!«

»Edini svet, ki ga vam lahko dam, je ta, da quam primus (čim preje) odpotujete proti jugu. Vaš vdani

T. Robbie.

Pismo je bilo jedrnatno in prijazno in mi je uničilo vse upanje. Od Robbieja nisem mogel pričakovati nič več.

Ta zadeva je obrnila vse moje misli zopet na ples, zaradi katerega sem imel velik strah, to moram priznati. Zdaj sem privrkat čutil, da mi je upadel pogum. Temu seveda ne rečem, da sem se pomišljal ali omahoval kot takrat, ko sem pobegnul iz trdnjave. Hočem samo povedati, da se mi je kar ustavil, kot se ustavi ura. To se ve, da sem hotel iti na ples, seveda sem se še zjutraj hotel pobrigati za primerno obleko; vse to je bilo popolnoma gotovo. Toda vse prodajalne so bile na drugem koncu mesta, v starem mestu, jaz pa sem spoznal in čutil, da mi moči niso dopuščale, da bi šel čez most. Dozdevalo se mi je, kakor da se visoko gorovje vzdiguje vmes ali kot bi me morje ločilo od drugega brega. Noge me kar niso hotele nositi, da bi se privlekel bližje k trdnjavi.

V tem stanju sem stavil sam s seboj in stavo dobil. Čvrsto sem stopal dol po Knežji ulici, hodil tam gori in dol, obstal zdaj pa zdaj, ves čas sam, tako da so me vsi lahko videli, in gledal čez vrtove na storo, sivo zidovje trdnjave, kjer je bil začetek vseh mojih križev in težav. Spoznal sem celo, da sem delal vse to nekam drzno, kar mi je ojašilo in povzdignilo samozavest. Pa vendar je bilo nekaj, čemur se nisem upal pogledati v obraz, nekaj, zoper kar so se mi branili vsi udje, in to je bilo, da bi se podal v storo mesto.

Tedajci pa sem jo na slepo udri dol po Knežji ulici, kakor bi mi bil sam peklenšček za petami.

(Nadaljevanje prihodnjé.)

izčrpano in umno obdelati. Lastniki so zato zavazani poskrbeti, da se ta zemljišča kar najbolj obdelajo, ne da bi se kaj neupravičeno ali na škodo opuščalo ali odlasalo. Če lastnikov ni, ker so odsotni, ali iz kakršnega koli razloga ne morejo poskrbeti za obdelavo svojih kmetijskih zemljišč, morajo to storiti njihovi domači, ki bivajo v pokrajini. Če bi lastniki ali njihovi domači ne obdelali zemljišč, se ta z odlokom okrajnega civilnega komisarja iz javnih ozirov zasežejo in se izroče drugim v obdelavo. V odloku se pooblaste župani pristojnih občin, da izberejo tiste osebe, katerim se na prošnjo lahko odkazuje zasežena zemljišča proti plačilu primerne odškodnine lastnikom. Odškodnino določi ravnateljstvo kmetijske in veterinarske službe pri Visokem komisariatu ob koncu vsakega kmetijskega leta. Lastniki, če so ti odsotni, pa njih domači, ki bi brez opravičenih razlogov opustili ali zanemarili vzdrževanje, obdelavo ali ukoriščanje zemljišč, važnih za kmetijsko proizvodnjo pokrajine, se kaznujejo z zaporom in v denarju.

Sprememba cen za sol in vžgalice. — Od 30. aprila t. l. se cena soli in vžgalic poviša, in sicer za 1 kg soli od 4 na 6 lir, za škatlico vžgalic od 0,25 na 0,40 lir.

Vožnja z motornimi vozili. Po izdanih predpisih je dovoljen promet s pooblaščenimi motornimi vozili v delavnikih v mesecih april—oktober od 6—20 ure, v mesecih november—marec pa od 7—19.

Sosedovo poseganje čez mejo. G. I. S. Nibče ni upravičen prestaviti meje, ki jo je sam leta in leta spoštoval. Čeprav je sosed našel v mapi, da gre meja drugače, kakor gre v naravi, je še ni upravičen prestaviti. Čim bi jo prestavil, ga lahko tekem 30 dni tožite zaradi motenja posesti. Če že nad 30 let stoje sedanji mejniki, in svet do njih uživata, sosed tudi z lastninsko pravdo ne bi mogel uspeti.

Šah iz zlata in draguljev

Gveliorski maharadža si je dal narediti šahovsko desko in figure, ki jih tako dragocenih prav gotovo ni nikjer več na svetu. Šahovnica je iz čistega zlata in srebra, prav tako pa so iz zlata in srebra tudi šahovske figure, a da bi bile še dragoceneje, je dal vanje vdelati sijajne briljante, safire, smaragde in rubine. Navadno imajo ta dragoceni šah spravljen v majhnem kovčegu. Računajo, da se vrednost tega šaha vrtili okrog 31.000 rupijev.

Čudna zbirka čudne gospe

O zbirkah znank, hroščev in starega denarja smo že večkrat čitali. O zbirki, ki jo ima Lijsa Karion v finskih Helsinkih pa ve malokdo. Zgodilo se je sledeče: Nekega dne, ko so bile na Finskem alkoholne pijače še prepovedane, so prišli v hišo prej imenovane ženske policisti, ki so hoteli preiskati stanovanje, češ da je oblast zvedela, da ima Lijsa doma spravljene mnogo steklenice, napolnjene z alkoholnimi pijačami. In res so našli v omari nad 350 skrbno zamašenih steklenic. Že so mislili, da so zasečili veliko grešnico, ki naj bi bila kršila predpise o prepovedi alkoholnih pijač. Nazadnje se je izkazalo, da je v steklenicah voda vseh glavnih rek sveta od Donave do Seine, Nila, Rene, Amaconke, Volge in mnogih drugih rek, morij in jezer. Kakšna razlika je med vodo ene in druge reke, gospa ni povedala.

Velikanska zvezdarna v Italiji

Na gričih Albano Laziola v občini Montoporzio Catono v bližini Rima, bodo postavili velikansko zvezdarno, največjo na svetu. Zvezdarna bo središče mednarodnega zvezdoslovja in bo vsebovala tudi strokovne knjižnice in čitalniške dvorane. Poleg zvezdarne bo odličen hotel za 60 oseb.

Umen pes

Kmet Gilberto Montanari iz Porto Maggiora pri Ferrari je nekega dne izgubil denarnico z dokumenti. Bil je prepričan, da ne bo več videl ne dokumentov ne denarja. Pa je vendar dobil listino na nenavaden način: domači pes mu je prinesel na dom denarnico v gobcu.

Križanka št. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10					11			
12								
13			14		15			
16		17		18		19	20	21
22	23				24			
25								
26		27	28	29		30	31	
32								33
34			35					
36								

Vodoravno: 1. pripadnik katoliške vere, 10. glavno mesto Grčije, 11. gruča prsti, gruda, 12. grenka pijača, 13. električni tečaj, 15. kraj pri Napoliju, rojstni kraj svetega Pavlina, 16. znanstvenik, računar, 22. hunska poglavar, šiba božja, 24. psovko znamenje, 25. nedosleden človek, neznajca, 26. pristaniško mesto na Finskem, 28. slog v stavbarstvu, 32. priimek hrvatskega pisca Pavla Ritterja, 34. sprednji del voza, 35. zelenjava, 36. naslovna oseba Medvedove drame.

Navpično: 6. pokrivalo, 2. starogrška boginja, 3. del človeka, 4. osebni zaimek, 5. reka v Sibiriji, žensko ime, 6. ruska sveta podoba, 7. del drobovja, 8. znamenit starogrški slikar, tujka za poziv, 9. žensko krstno ime, 14. prizadevanje, opravek, posel, 16. zemljiška knjiga, ovitek, 17. tilnik, 18. slovenski skladatelj, 19. lučaj krogle, met, 20. žensko krstno ime, 21. izraz pri kartanju, 23. oseba iz svetega pisma, 24. hrvaško moško krstno ime, 27. belokranjska beseda za očeta, 28. spone, okovi, 29. svetopisemski prerok, 30. domača žival, 31. tuj naziv Kitajske, 32. znamka koles, 33. mik, lepota.

Rešitev križanke št. 2

Vodoravno: 1. Bogoljub, 9. Itaka, 10. esej, 12. Sela, 13. Katra, 14. Ala, 15. Pan, 16. alt, 17. godlja, 20. Pia, 21. apno, 23. Linz, 25. Pro, 26. tvorba, 29. laž, 31. sla, 32. Pag, 33. idila, 34. žarn, 35. neto, 36. Dante, 37. Domoljub.

Navpično: 1. bisaga, 2. Otelo, 3. gala, 4. Oka, 5. lakaj, 6. Jean, 7. usta, 8. Berlin, 11. jata, 15. plot, 18. dno, 19. aloa, 20. pir, 22. praded, 24. Zagreb, 25. plin, 27. Vlado, 28. Bantu, 30. žito, 31. Slom, 32. panj, 34. žal.

Skusal se je

V cerkvi Sedmih svetih ustanoviteljev v Rimu so pred kratkim cerkveni tatovi odnesli razne zlate predmete v vrednosti nad 100.000 lir. Nekaj dni za tem je stopil v spovednico navedene cerkve možki, ki je župniku skesano priznal svoj zločin in obenem pojasnil, kam je skril ukradene cerkvene dragocenosti. Župnik se je podal na določeni kraj in res našel vse ukradene predmete.

152 milijonov v dobrodelne namene

Vrhovni svet za javno dobrodelnost v bolgarski Sofiji je sprejel oni dan proračun, ki znaša 152 milijonov levov. Za samostojne otroške domove in sirotišnice so namenili 29, za brezplačne obede in dnevna otroška zavetišča 66, za ljudske kuhinje 3,6, za dnevna otroška zavetišča v priključenih pokrajinah 4,5 milijona levov.

Tukaj gori se neznani veliki svetovi sučejo

Tako smo svoje dni peli v ljudski šoli. V zvezi s tem naj povemo, da je zvezdoznanec Tucher nedavno objavil v listih podatke o številu zvezd. Pravi, da jih je 100 milijonov. S prostim očesom vidnih je komaj 2000, z optičnimi instrumenti jih lahko razločimo 40 milijonov, ostale pa je mogoče doznati samo na poseben način s fotografsko ploščo.

Napredek v ribarstvu na Romunskem

Ribarstvo v Romuniji je v zadnjih letih lepo napredovalo. Državni ribolov je l. 1942-43 dal v celoti 40,8 milijona kilogramov rib v vrednosti 1,8 milijarde levov. Poleg tega je znašal v preteklem gospodarskem letu donos v državnih ribnikih, danih v zakup, 6 milijonov kilogramov, v zasebnih ribnikih pa 7 milijonov kilogramov. Dosedanje najboljšo leto 1927 je dalo le 26,3 milijona kilogramov rib.

LJUDSKA

POSOJILNICA

V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročstvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.